

Børns Smutveje

– når legende læring fremmer rettigheder

Center for Børnenes Hovedstad, der er et udviklingsselskab ejet af Billund Kommune og LEGO Fonden, udbyder *Børns Smutveje* gennem en række autentiske læringsforløb til skoler, der fokuserer på at fremme børns kompetencer til at færdes i trafikken gennem legende tilgange.

Forløbene er tilpasset skoleklassers forskellige niveauer med praksisnær undervisning, der indeholder legens karakteristika. Alle elever i kommunen har mulighed for at deltage i dybdegående forløb, der fremmer mobilitetsmuligheder og tilknytning til egen hjemby, og hvor deres nysgerrighed og betragtninger stilles til rådighed for kommunen.

Legens karakteristika

- Eksperimentering
- Mening
- Begejstring
- Social involvering
- Aktiv deltagelse

"Ved at gøre trafiksikkerhedsplanen til en fællessag med Center for Børnenes Hovedstad, har vi i Billund Kommune fået mere bevidste trafikanter, øget opmærksomhed på trafiksikkerhed blandt børn, og et bedre overblik over skoleveje – samtidig med at vi får værdifuld viden om, hvordan børn oplever trafikken."

Bo Damkjær, vej- og trafikplanlægger i Billund Kommune

Børns Smutveje udspringer fra et ønske om at inddrage børns perspektiver i arbejdet med trafiksikkerhed, både i forhold til fysiske anlæg (indretning af veje og stier) og i forhold til adfærd. I stedet for et ensidigt fokus på at lære børn at begå sig i trafikken gennem oplysning, undersøgte styregruppen for sikkerhedszonerne, hvordan byrum og færdsel kan påvirkes, så der skabes et sikrere miljø at fær-

des i for børnene. Der følger samtidig anlægsmidler med projektet, der gør det muligt, at elevernes undersøgelser kan bidrage til konkrete trafiksikkerhedsmæssige forbedringer.

Kommunens børne- og ungesyn anvendes aktivt i *Børns Smutveje* – både på det politiske niveau og i de rammer, som børnene møder i læringsforløbene. Børne- og ungesynet står blandt andet på respekten for og anerkendelsen af børn og unges inputs, hvilket har været indgangsvinklen til arbejdet med at fremme børns mobilitet og oplevelse af tryghed.

Grindsteds smutvejsagenter

4. årgang på Lynghedeskolen har løst missioner i et imaginært agentunivers, der foregik i området omkring deres skole i Grindsted. Over ca. tre uger arbejdede eleverne med at forbedre deres færdigheder på cykel samtidig med, at de undersøgte udfordringer i og omkring deres skoleveje.

Et legende læringsforløb med involvering af forældrene

Børns Smutveje bygger på en legende tilgang til læring, så eleverne kan eksperimentere og undersøge sig til læring. Målet er, at eleverne undervejs benytter sig af en eller flere af legens karakteristika. Flere af aktiviteterne i læringsforløbet er udarbejdet på baggrund af materiale fra Rådet for Sikker Trafik.

I *Børns Smutveje* bliver forældrene også involveret. Dette sker blandt andet ved at hjælpe deres børn med at indtegne deres ruter mellem skole, hjem og fritidstilbud i et udleveret luftfoto. Ambitionen er, at disse tegninger efterfølgende skal anvendes som data i kommunens arbejde med bedre trafikforhold.

Børns Smutveje skaber forandring. Eleverne har engageret sig i læringsforløbene, fordi de har haft relevans for deres færden i hverdagen, og fordi der er skabt sjove læringsrum med leg som et gennemgående didaktisk greb. Elevernes bidrag til den kommunale trafikforvaltning har samtidig givet indsigt i forhold, som forvaltningen ikke kendte.

Børns Smutveje viser:

- **At rettighedsbaseret børne- og ungeinddragelse ikke er forbeholdt enkelte børn og unge eller små børne- og ungegrupper.** Gennem et kommunalt initiativ som *Børns Smutveje*, hvor alle skolerne er målgruppen, er det muligt at bringe forvaltningen ind i rollen som "gode lyttere" til lokalsamfundets børn.
- **At et kommunalt forankret projekt med fokus på mere cykling og viden om trafiksikkerhed kan fremme en række rettigheder fra børnekonventionen på én gang.** *Børns Smutveje* fremmer både børnenes ret til sundhed (**artikel 24**), ret til udviklende læring (**artikel 29**) og ret til leg (**artikel 31**), samtidig med, at ansvarsbærerne har sikret retten til inddragelse (**artikel 12**) gennem elevernes forklaringer og rutetegninger. Ifølge børneinddragelseseksperter Laura Lundy er det et mål i sig selv at inddrage børn og unge, men det er ofte samtidig et middel til at fremme andre rettigheder.
- **At kommuner kan nå langt i arbejdet med at fremme børn og unges rettigheder, når kommunale ansvarsområder tænkes holistisk sammen med projekter skabt for og med børn og unge.**

Børns Smutveje har vist, at Billund Kommune har skærpet sit rettighedsfokus ved at tænke teknik- og miljøområdet sammen med Center for Børnenes Hovedstad.